

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА
МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

ТОШКЕНТ МОЛИЯ ИНСТИТУТИ

**МАГИСТРЛИК ДИССЕРТАЦИЯСИНИ
ТАЙЁРЛАШ, РАСМИЙЛАШТИРИШ ВА
ҲИМОЯ ҚИЛИШНИ ТАШКИЛ ЭТИШ
ТАРТИБИ**

**230 000-“Иқтисод” таълим соҳаси таълим
йўналишлари негизида тайёрланаётган
барча магистратура мутахассисликлари учун**

ТОШКЕНТ – 2018

Қўзиёв И.Н., Ортиқов У.Д., Баймуратов Т.М. Магистрлик диссертациясини тайёрлаш, расмийлаштириш ва ҳимоя қилишни ташкил этиш тартиби (и.ф.д., профессор Н.Х.Хайдаров таҳрири остида). Услубий қўлланма (230 000-“Иқтисод” таълим соҳаси таълим йўналишлари базасида тайёрланаётган барча магистратура мутахассисликлари учун), Uslubiy qo‘llanma. - Т.: ТМИ, 2018 йил. 36 б.

Тузувчилар: **Қўзиёв И.Н.**- ТМИ, Ўқув ишлари бўйича проректор, и.ф.д., доцент. **Ортиқов У.Д.**- ТМИ, Магистратура бўлими бошлиғи, и.ф.н., доцент.
Баймуратов Т.М.-ТМИ,“Суғурта иши” кафедраси доценти, и.ф.н.

Мазкур услубий қўлланма олий таълим муассасаларида магистрлар тайёрлаш самарадорлигини ошириш мақсадида Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисида” ва “Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури тўғрисида”ги қонунларига, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги “Ўзбекистон Респуб-ликасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”ги ПФ-4947-сон фармонида, 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янда ри-вожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сон, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодий соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сон Қарорларига, Вазирлар Маҳкамасининг 2007 йил 10 сентябрдаги “Ўзбекистон Республикаси олий таълим тизимида магистратура фаолиятини янада такомиллаштириш, унинг самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида” 190-сон ва 2015 йил 2 мартдаги “Магистратура тўғрисидаги Низомни тасдиқлаш тўғрисида”ги 36-сон қарорларига мувофиқ ишлаб чиқилди.

Унда магистрлик диссертациясининг тузилиши ва мазмунига қўйиладиган талаблар, дастлабки ва расмий ҳимояни ўтказиш тартиби келтирилган.

Тақризчилар: **Каримқулов Ж.И.**- ТМИ, Илмий ишлар бўйича проректор, и.ф.н., доцент.
Джураев Т.Т.- ТМИ, “Иқтисодиёт назарияси” кафедраси профессори, и.ф.д.

Ушбу услубий қўлланма Тошкент молия институти ўқув - услубий Кенгаши (2018 йил 22 январь 6-сон мажлиси)да муҳокама қилинган ва нашрга тавсия этилган.

КИРИШ

Кадрлар тайёрлаш миллий моделининг мақсади таълим соҳасини тубдан ислоҳ қилиш, уни ривожланган давлатлар даражасига кўтариш, юксак маънавий ва ахлоқий талабларга жавоб берувчи юқори малакали кадрлар тайёрлаш тизимини яратиш ҳисобланади.

Таълимнинг амалда бўлган меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларида, олий маълумотли кадрлар тайёрлашнинг таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари кесимида рўйхати тизимлаштирилган ҳолда келтирилган, олий таълимнинг давлат таълим стандарти - муайян таълим соҳасига (соҳа таркибига) қўйиладиган малака талаблари, таълим мазмуни, битирувчилар умумий тайёргарлигининг зарурий ва етарли даражасини, кадрлар тайёрлаш сифатини баҳолаш даражаларини белгилайдиган эталон даражаси ишлаб чиқилган ва такомиллаштирилиб борилмоқда¹.

Хусусан, магистратурада таълим жараёни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 16 августдаги “Олий таълимнинг давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида” ги 343-сон қарори, 2015 йил 2 мартдаги “Магистратура тўғрисидаги Низомни тасдиқлаш ҳақида” ги (36-сон) қарори билан тасдиқланган “Магистратура тўғрисидаги Низом” га мувофиқ, магистрлар тайёрлашга қўйиладиган талаблар доирасида олий таълимни бошқариш бўйича ваколатли давлат органи томонидан тасдиқланган давлат таълим стандартлари, магистратура мутахассисликлари малака талаблари², ўқув режалари ва дастурларига асосан ташкил этилмоқда.

Магистр 2 йиллик таълим жараёни давомида магистрлик диссертациясини тайёрлайди, расмийлаштиради ва ҳимоя қилади. Шу боис ҳам, магистрнинг яқунловчи илмий иши ҳисобланмиш магистрлик диссертациясини сифатли тайёрлаш ва илмий савиясини янада ошириш долзарб бўлиб қолмоқда.

Ушбу услубий қўлланма 230 000 – “Иқтисод” таълим соҳаси таълим йўналишлари негизида тайёрланаётган магистратура мутахассисликлари талабалари учун мўлжалланган бўлиб, у магистрлик диссертацияларининг тузилиши ва мазмунига қўйиладиган талабларни мувофиқлаштириш, уларнинг дастлабки ва расмий ҳимоялари самарали ташкил этилишига хизмат қилади.

¹ Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Олий таълимнинг давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида” ги (2001 йил 16 августдаги) 343-сон қарорининг 1-илоvasи, 3-банднинг ўн биринчи хатбошиси (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2015 йил 10 январдаги 3-сонли қарори тахририда - ЎР ҚХТ, 2015 й., 2-сон, 21-модда). //манба: <http://www.lex.uz>

² Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 16 августдаги “Олий таълимнинг давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида” ги 343-сон қарори. 6. Битирувчиларнинг тайёргарлигига нисбатан қўйиладиган умумий малака талаблари (6.2-банди) назарда тутилмоқда. манба: <http://www.lex.uz>

I. МАГИСТРЛИК ДИССЕРТАЦИЯСИГА ҚЎЙИЛАДИГАН АСОСИЙ ТАЛАБЛАР ВА УНИ ТАЙЁРЛАШ БОСҚИЧЛАРИ

1.1. Магистрлик диссертациясига қўйиладиган асосий талаблар

“Магистр” - (лотинча, magister) моҳиятан “ўз ишининг устаси” маъносини англатади³. Қадимги Римда магистр юқори лавозимли шахс бўлса, Византияда эса, магистр - олий табақадаги хизматчиларнинг энг юқори даражаси ҳисобланган. Кейинги даврларда “магистр” тушунчаси, масалан, Европа университетлари фалсафа факультетларида, илмий даража сифатида қўлланилган.

Ўзбекистон Республикаси олий таълим тизимида магистр бакалавр даражасидан кейинги олий таълим босқичи ҳисобланади. Хусусан, магистр академик даражасига эга бўлган шахс сифатида илмий-тадқиқот услубиёти, илмий ахборотларни қайта ишлаш ва сақлаш бўйича замонавий технологияларни билладиган, чуқур билимли, иқтидорли, рақобатбардош даражадаги касбий кўникмага эга бўлган мутахассисдир.

Магистрлик диссертациясини тайёрлаш жараёнида талаба:

- илмий изланишлар олиб бориши, касбий муаммоларни кўра олиши ва уларни ечишнинг умумий усуллари ва йўлларини ўрганиши;

- ўқув-тадқиқот давомида олинган ахборотларни матн, жадвал ёки тасвирлар (чизма, расм) шаклида мужассамлантира олиши;

- танланган мавзунинг долзарблигини асослаши;

- соҳа бўйича ечилаётган илмий масала-муаммоларни таҳлил қилиши;

- қўйилган масалани ечиш услубларини кўриб чиқиши ва энг самара-лисини аниқлаши;

- энг самарали муқобил ечимни илмий жиҳатдан асослаб бериши;

- илмий масала ечимининг натижалари бўйича хулоса ва таклифларни шакллантириши ҳамда иқтисодиётнинг тегишли тармоқ ва соҳаларида қўллаш имкониятларини аниқлаши лозим.

---

³ <http://dic.academic.ru>

1.2. Магистрлик диссертациясини тайёрлаш босқичлари

Ўзбекистон Республикаси олий таълим муассасаларида магистрлар тайёрлашни ташкил этиш босқичлари ва бажариш муддатлари “Магистратура тўғрисидаги Низом”да аниқ белгилаб қўйилган. Мазкур Низомнинг 1-илоvasида келтирилган магистрлар тайёрлашни ташкил этиш схемасининг V-VI ва VIII босқичларида⁴ магистрлик диссертациясига қўйиладиган талаблар ва уни тайёрлаш қўйидагилардан иборат:

- магистрлик диссертацияси мавзусини танлаш ва илмий раҳбарни тайинлаш (*биринчи ўқув йилининг биринчи икки ойи давомида*);

- магистрлик диссертациясини тайёрлаш (*магистратура талабасининг календарь иш режаси бўйича*);

- магистрлик диссертациясининг дастлабки ва расмий ҳимояси (*жадвал асосида*) мантиқий кетма-кетликда амалга оширилиши қатъий белгиланган.

1.3. Магистрлик диссертацияси мавзусини танлаш ва илмий раҳбарни тайинлаш

Магистрлик диссертацияси ўқиш ва ўқув дастурларини ўзлаштириш жараёнида магистратура талабаси эгаллаган назарий-амалий билимлари асосида бажарилган илмий-тадқиқот ишларининг натижаси ҳисобланади.

Магистрлик диссертацияларининг мавзулари долзарб илмий-тадқиқот масалаларига ёки аниқ амалий вазифаларни ҳал этишга бағишланишидан келиб чиқиб, институтнинг тегишли мутахассислик кафедраси педагог ходимлари томонидан Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси илмий муассасалари, тармоқ илмий-тадқиқот ва лойиҳалаш муассасалари билан ўзаро ҳамкорликда шакллантирилади.

Магистрлик диссертациясига институт профессор(фан доктор)лари, доцент(фан номзод)лари, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси илмий муассасалари олимлари, ташкилотларнинг

---

⁴Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Магистратура тўғрисидаги Низомни тасдиқлаш тўғрисида”ги 2015 йил 2 март 36-сон қарори иловаси. IV. Магистратурада таълим жараёнини ташкил этиш қисми, 14-банди.//Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2015 й., 9-сон, 98-модда, 43-сон, 549-модда.//Манба: <http://www.lex.uz>

юқори малакали ва тажрибали мутахассислари, шунингдек, белгиланган тартибда магистрлик, илмий даражалар ёки илмий унвонларга эга бўлган хорижий мутахассислар илмий раҳбарликни амалга оширади. Магистратура талабасига институтда асосий штат бирлигида ишламайдиган ходимлар таркибидан илмий раҳбар тайинланганда, қўшимча равишда тегишли мутахассислик кафедраси педагог-ходимлари таркибидан илмий маслаҳатчи тайинланади.

Мутахассислик кафедраси тақдим этган ва магистратура бўлими кенгаши томонидан тавсия этилган магистратура талабаларининг магистрлик диссертациялари мавзулари ва уларнинг илмий раҳбарлари (илмий маслаҳатчилари) илмий ишлар бўйича проректор тақдимномасига асосан магистратура талабалари ўқиётган биринчи ўқув йилининг биринчи икки ойи давомида институт ректорининг буйруғи билан тасдиқланади.

Магистрлик диссертацияси магистратура талабаси ўқиган таълим тилида (илмий ишлар бўйича проректор розилиги асосида хорижий тилда ҳам) тайёрланади. Хорижий тилда тайёрланган магистрлик диссертациясига давлат тилида ёзилган аннотация илова этилади.

Магистрлик диссертацияси мустақил бажарилиши талаб этилади. Уни бажаришда талабадан касб одоб-ахлоқи қоидаларига қатъий риоя этиши (плагиат, статистик ва бошқа маълумотларни сохталаштириш, шунингдек, ёлғон цитаталар келтиришга йўл қўймаслиги) талаб этилади.

Илмий раҳбарнинг мажбуриятларига қуйидагилар киради:

- тадқиқот мавзуси доирасида юзага келиши мумкин бўлган масалалар бўйича тизимли равишда ёрдам бериш мақсадида маслаҳатлар жадвалини тузиш;

- тадқиқот усуллари танлашда иштирок этиш ва уларни тадқиқот ишида қўллашда магистратура талабасига кўмаклашиш;

- магистратура талабасининг белгиланган календарь иш режаси бўйича ишларнинг бажарилишини ва магистрлик диссертацияси ўз вақтида тайёрланишини назорат қилиш;

- дастлабки ҳимоягача магистрлик диссертациясига хулоса бериш.

Юқоридагилар асосида тегишли кафедра мудири ва илмий раҳбари зиммасига аниқ масъулиятлар юклатилган. Магистрлик диссертациясини бажариш доирасида белгиланган талабларга

мувофиқ, магистрга тайинланган илмий маслаҳатчига ҳам илмий раҳбар билан бир хил масъулият юклатилади.

Юқори савияда ва сифатли бажарилган магистрлик диссертациялари турли танловларда иштирок этиши ҳолатларида ундан нусха кўчирилиши мумкин.

1.4. Магистрлик диссертациясини тайёрлаш ва унинг таркибий қисмлари ҳамда уларни расмийлаштириш юзасидан қўйиладиган талаблар

Институтда магистрлик диссертациясини тайёрлаш магистратура талабасининг календарь иш режаси⁵да белгиланган муддатларда амалга оширилади.

Магистрлик диссертациясининг таркибий тузилиши (лойиҳа-режаси) тегишли мутахассислик кафедрасида муҳокамасидан ўтказилади. Диссертациянинг тегишли боб ва қисмлари кесимида тадқиқ этилаётган муаммо ва унинг назарий-амалий ечимлари манбалар асосида мантиқий кетма-кетликда асосли ёритилиши якуний хулоса ва тавсиялари мазмунининг ўзаро мантиқан яхлитлигини таъминлашга қаратилиши муҳим ҳисобланади.

Хусусан, магистрлик диссертациянинг таркиби қуйидагича бўлади:

- титул варақ (1-илова);
- магистрлик диссертациясининг қисқача аннотацияси икки тилда, яъни таълим тили ва инглиз тилида (2-илова);
- мундарижа(3-илова);
- кириш (4-илова);
- асосий қисм (5-илова);
- хулоса ва таклифлар (6-илова);
- фойдаланилган адабиётлар рўйхати (7-илова);
- иловалар (8-илова).

---

⁵Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Магистратура тўғрисидаги Низомни тасдиқлаш тўғрисида”ги 2015 йил 2 март 36-сон қарорининг 2-иловасида келтирилган шаклда ишлаб чиқилган ва расмийлаштирилган Магистратура талабасининг календарь иш режаси назарда тутилмоқда. //Манба: <http://www.lex.uz>

1.5. Магистрлик диссертациясини расмийлаштириш юзасидан қўйиладиган талаблар

Магистрлик диссертацияси матни 70-80 саҳифадан ошмаслиги керак (титул варақ, мундарижа, фойдаланилган адабиётлар рўйхати, шартли белгилар ва атамалар рўйхати ҳамда иловалар кўрсатилган ҳажмга киритилмайди).

Магистрлик диссертацияси матни А4 форматдаги қоғоз варақнинг бир томонида жойлашиши ва қоида тариқасида, стандарт варақ 1,5 қатор оралиғида ёзилиши, ҳар бир бет: юқоридан ва пастдан 2 см; чапдан 3 см; ўнгдан 1,5 см ҳошияга эга; хатбошилар орасидаги оралиқ - 4-5 белгили ёки 1,25 см ва бир хилда бўлиши лозим. Магистрлик диссертацияси матнини Microsoft Word матнли редакторида Times New Roman, 14 шрифтида ёзиш тавсия этилади.

Магистрлик диссертациясининг бетлари титул варағи (1) ва мундарижа (2)дан бошлаб саналади. Аммо, титул варағига - 1 ва мундарижага - 2 рақамлари қўйилмайди. Магистрлик диссертацияси бетлари рақами, унинг кириш қисмидан, яъни 3 рақамидан бошланади ва мазкур бетнинг тартиб рақами варақнинг пастки ўрта қисмида келтирилади, унинг охириги варағигача изчил кетма-кетликда рақамланади.

Магистрлик диссертациясининг таркибий қисмлари, яъни титул варағи, мундарижаси, кириш, ҳар бир боби, хулоса, фойдаланилган адабиётлар рўйхати ва иловалар қисми янги бетдан расмийлаштирилади. Диссертация таркибий қисмларининг бош сарлавҳалари (**Мундарижа, Кириш, Хулоса ва таклифлар, Фойдаланилган адабиётлар рўйхати, Илова**) бош ҳарфларда ёзилади.

Диссертациянинг титул варағини намунага мос равишда расмийлаштириш талаб этилади.

Диссертациянинг боблари рим рақамлари билан **I боб, II боб, III боб** тарзида рақамланади ва сарлавҳаларга эга бўлади. Параграфлар эса, бобларга мос равишда **1.1, 1.2, 1.3** ёки **2.1, 2.2, 2.3** тарзида араб рақамлари билан рақамланади ва сарлавҳаларга эга бўлади. Ҳар бир боб ва параграф сарлавҳаларининг юқори ва пастки қисмидан 12 ўлчамли (12 пт) оралиқ қолдирилиши керак.

Диссертация матнида фойдаланилган адабиётдан олинган биринчи ҳавола, яъни иқтибос у жойлашган бетнинг пастки қисмида 1 рақамида (¹ -матн юқорисидаги белги тарзида) келтирилади. Кейин-

ги ихтибос ҳам шу тариқа кетма-кетликда рақамланади. Иқтибос матнини Microsoft Word матнли редакторида Times New Roman, 9 шрифтида келтирилиши тавсия этилади.

Магистрлик диссертациясида келтирилган сурат, график, чизма, диаграмма ва шу кабилар **расм** сўзи билан ифодаланиб, улар матнда қулай тарзда жойлаштирилиши лозим. Расмлар диссертация боблари тартиб рақами кўрсатилган ҳолда кетма-кетликда келтирилади (масалан: **1.1-расм**, **1.2-расм** ва шу тарзида) расмнинг тартиб рақами ва номи унинг пастки қисмида жойлаштирилади (диссертациянинг иловаларда келтирилган расмлар бундан мустасно). Расмга изоҳ берилиши, унинг манбаси келтирилиши талаб этилади.

Диссертацияда статистик материаллар **жадвал** кўринишида расмийлаштирилиши мумкин. Жадваллар тегишли боблар тартиб рақами кўрсатилган ҳолда кетма-кетликда (масалан: **1.1-жадвал**, **1.2-жадвал** ва шу тарзда) жадвалнинг юқори ўнг бурчак қисмида, жадвалнинг номи келтирилган ҳолда унинг юқори қисмида жойлаштирилади. Жадвал ва расмлар бир варақдан ошиб кетмаслиги лозим. Агар ҳажми бир варақдан ошадиган бўлса, уни иловада акс эттириш мақсадга мувофиқдир.

Диссертация матнида формула мавжуд бўлса, унда катта ва кичик ҳарфлар, юқори ва пастки индекслар “Microsoft Word” матн редакторининг “Формула” функцияси ёрдамида аниқ келтирилиши шарт. Формула ва тегишли материал “LaTeX” форматида берилиши мумкин.

Формулада белгиларнинг ўлчами ифодаланиши қуйидагича бажарилиши тавсия этилади:

- катта ҳарфлар ва рақамлар 5-6 мм;
- кичик ҳарфлар 3 мм. дан кам бўлмаган кўринишда;
- даража кўрсаткичлари ва индекслари 2 мм.дан кам бўлмаган ҳажмда.

Формула белгиларининг изоҳи бевосита унинг қуйи қисмида формуладаги уларнинг кетма-кетлиги бўйича келтирилади. Формула белгиларининг маънолари биринчи қатори бунда сўзи билан икки нуқтасиз бошланади. Ҳар бир белгининг маъноси янги қатордан бошланиши лозим.

Формулалар матнда алоҳида бўш қаторлар билан ажратиб ёзилади. Ҳар бир формуланинг юқори ва пастки томонларидан 12 ўлчамли (12 пт) оралиқ қолдирилиши талаб этилади.

Формула битта қаторга сиғмаган ҳолда сиғмаган қисми тенглик белгиси “=” ёки қўшиш “+”, айириш “-”, кўпайтириш “х” ва бўлиш “:” белгиларидан кейин кўчирилиши керак. Ҳар бир формула, у жойлашган боб тартиб рақами кўрсатилган ҳолда кетма-кетликда, масалан: (1.1), (1.2) ва шу каби тарзда формуланинг ўнг томонида қавс ичида келтирилади.

Диссертация матнида фойдаланилган расм, жадвал ёки формулага ҳавола қавс ичида, тегишли расм, жадвал ёки формула жойлашган боб масалан: (1.1), (1.2) ва шу каби тарзда тартиб рақами (белгиси) кўрсатилган ҳолда “қаранг сўзи” қўлланилади.

Диссертация матнида кўрсатилган шахсларнинг фамилияси, ис-и-шарифи ҳамда ташкилот ва маҳсулотларнинг номлари ва бошқа атоқли отлар ўзгартирилишига йўл қўйилмайди.

Диссертациянинг иловалари алоҳида бетларда кетма-кетликда (масалан: **1-илова**, **2-илова** ва шу тарзда) ифодаланади. Ҳар бир иловага диссертация таркибида иқтибос келтириб ўтилган бўлиши лозим.

Магистрлик диссертациясида жадвал, расм ва формулани келтириш намуналари

Жадвал намунаси

2.1-жадвал

АТ «Алоқабанк»да қишлоқ хўжалиги корхоналарига берилган кредитларнинг таснифланиши (жамига нисбатан фоизда)⁶

т/р	КЎРСАТКИЧ-ЛАР	Й И Л Л А Р						2017-йилда 2012 йилга нисбатан ўзгариши, фоизда
		2012	2013	2014	2014	2016	2017	
1	Яхши кредитлар	86,0	85,0	87,0	94,0	95,6	97,5	11,5
2	Стандарт кредитлар	14,0	15,0	13,0	6,0	4,4	2,5	-11,5

⁶ "АТ Алоқабанк" йиллик молиявий ҳисоботлари асосида муаллиф томонидан тузилди, 2012-2017 йй.

1.3-расм. Ипотекали кредитлашнинг АҚШ модели⁷

Формула намунаси

Зарар катталигининг математик кутилмасини аниқлашда ўрганилаётган объект учун ҳар қандай хавфли ҳодисаларнинг эҳтимол, деб топилган турлари эътиборга олиниши ва унга мос равишда, кўрилиши эҳтимолик бўлган рискни баҳолаш мақсадга мувофиқдир.

Бу ҳолатда ушбу боғлиқликнинг тўғрилиги қуйидагича намоён бўлади:

$$R_{MO} = \sum_{i=1}^n P_i * Y_i , (1.1)$$

бунда, R_{MO} – зарарнинг математик кутилмаси орқали ифодаланган риск даражаси;

P_i - i - синфли хавфли воқеа юз бериш эҳтимоли;

Y_i - i - ҳодисаси бўйича зарар катталиги.

⁷ Fraser D., Gup B., Kolari J. Commercial banking/The Management of Risk. St Paul.MN. 2015-p.318

1.6. Магистрлик диссертациясига илмий раҳбар хулосаси, ички ва ташқи тақризларга қўйиладиган талаблар

Магистрлик диссертациясига илмий раҳбар хулосаси, ички ҳамда ташқи тақриз талаб этилади. Ички ва ташқи тақризчиларни олий таълим муассасасининг тегишли мутахассислик кафедраси тавсия этади ва уларнинг рўйхати илмий ишлар бўйича проректор томонидан тасдиқланади. Тақризлар, айнан ажратиб кўрсатилган ҳолда мантиқий кетма-кетликда қуйидагиларни ўзида акс эттириши тавсия этилади:

Илмий раҳбар хулосаси:

- диссертация мавзусининг долзарблиги;
- диссертация мавзусининг тадқиқот объекти билан ўзаро боғлиқлик даражаси;
- тадқиқотда белгиланган мақсад ва вазифаларнинг ёритилиш даражаси;
- тадқиқотнинг илмий янгилиги;
- тадқиқот натижаларининг илмий асосланганлиги;
- изланиш натижасида ишлаб чиқилган хулоса ва таклифларнинг эътиборга моликлиги;
- магистрлик диссертациясига қўйиладиган талаб ва мутахассисликка мослиги кабиларни ўзида акс эттириш зарур.

Ички ва ташқи тақризлар:

- мавзунинг долзарблиги;
- диссертациянинг илмий янгилиги;
- амалий натижаларнинг асосланганлиги;
- тадқиқотнинг амалий аҳамияти;
- тадқиқотнинг мазмуни ҳамда тугалланганлик даражаси;
- маълумотлар ва матнни баён этиш тили ҳамда услуби;
- тадқиқотнинг илмий-амалий қиймати;
- магистрлик диссертациясининг олдида қўйиладиган талаблар ва магистратура мутахассислигига мослиги каби масалаларни ёритиши мақсадга мувофиқдир.

Магистрлик диссертацияси белгиланган талабларга мос келмаган ҳолатларда, магистратура талабаси томонидан касб одоб-ахлоқи қоидалари (плагиат, маълумотларни сохталаштириш, ёлғон цитата келтириш ва бошқалар) бузилганлиги аниқланган тақдирда, шунингдек, ушбу ҳолатларни қисқа муддатда тузатиш имконияти

мавжуд бўлмаганда тақризчи магистрлик диссертациясини ҳимояга қўйиш мақсадга мувофиқ эмаслиги тўғрисида хулоса беради.

Ички ва ташқи тақризлар, илмий маслаҳатчи тайинланган бўлса, унинг хулосаси диссертациянинг дастлабки ҳимоя санасидан камида 3(уч) кун олдин ёзма шаклда берилиши лозим. Магистрлик диссертацияси талаб даражасида расмийлаштирилган ҳолда илмий раҳбар хулосаси, ички ва ташқи тақризлар билан биргаликда мутахассислик кафедрасига топширилади.

Илмий ишлар бўйича проректор розилиги асосида чет тилида тайёрланган магистрлик диссертациясига давлат тилида ёзилган 10-12 бетлик аннотация илова этилади.

II. МАГИСТРЛИК ДИССЕРТАЦИЯСИНING ДАСТЛАБКИ ВА РАСМИЙ ҲИМОЯСИ

Ўзбекистон Республикаси олий таълим муассасаларида магистрлар тайёрлашни ташкил этиш “Магистратура тўғрисидаги Низом”нинг 1-илоvasида келтирилган схеманинг **VIII босқичида** магистрлик диссертациясининг дастлабки ва расмий ҳимояси (жадвал асосида босқичма-босқич амалга оширилиши) қатъий белгиланган.

2.1. Магистрлик диссертациясининг дастлабки ҳимояси

Магистрлик диссертациясининг дастлабки ҳимояси илмий раҳбар (илмий маслаҳатчи) иштирокида кафедрада шакллантирилган комиссия олдида амалга оширилади. Магистрлик диссертациясининг дастлабки ҳимоясига бошқа кафедралардан, шунингдек, кадрлар истеъмолчилари бўлган ташкилотлардан мутахассислар таклиф этилиши мумкин.

Дастлабки ҳимояга қадар магистратура талабаси ички ва ташқи тақризлар ҳамда илмий раҳбар хулосасини олиши, шунингдек, магистрлик диссертацияси мавзусига доир маълумотлар ёритилган камида 2 (икки) ва ундан кўп илмий мақола ёки тезисни чоп этган бўлиши керак.

Магистрлик диссертациясининг дастлабки ҳимояси босқичма-босқич (масалан боблар кесимида) магистратура талабасининг календарь иш режасига мувофиқ белгиланган муддатларда ўткази-

лиши мақсадга мувофиқдир. Магистрлик диссертациясининг дастлабки ҳимояси якунида “расмий ҳимояга тавсия этилди” ёки “расмий ҳимояга тавсия этилмади” тарзидаги якуний хулоса кафедрани йиғилиши баённомаси билан расмийлаштирилади.

Магистрлик диссертацияси ҳимояси олдидан тақдим этиладиган ҳужжатлар (9-илова) талаб даражасида расмийлаштирилганлигини тегишли мутахассислик кафедраси муҳокама этади ва махсус жилдда Якуний Давлат аттестация комиссиясига тақдим этилишини таъминлайди.

2.2. Магистрлик диссертациясининг расмий ҳимояси

Магистрлик диссертациясини расмий ҳимоя қилиш куни олий таълим муассасаси ректорининг буйруғи билан тасдиқланган жадвал асосида белгиланади. Магистрлик диссертациясининг расмий ҳимояси институтда шакллантирилган Якуний Давлат аттестация комиссияси (кейинги ўринларда комиссия деб аталади) томонидан ўтказилади.

Магистрлик диссертациясининг расмий ҳимояси тақдимот материаллари билан баён этилиши 30 дақиқадан ошмаслиги лозим.

Магистрлик диссертациясининг расмий ҳимоясида Якуний Давлат аттестацияси комиссияси аъзолари магистратура талабасини қуйидаги мезонлар асосида баҳолайди:

- магистрлик диссертацияси тадқиқот мавзусининг долзарблигини ва унинг амалиёт билан боғлиқлигини кўрсатиб бера олиши;

- магистратура талабасининг тадқиқотга ва вазифаларни ҳал этишга мустақил ёндашуви;

- фойдаланилган илмий адабиётлар, илмий нашрлар, меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар, статистик маълумотлар, шунингдек, хорижий адабиётларнинг танқидий таҳлили тўлиқлиги ва чуқурлиги;

- тадқиқот усуллари амалиётда қўлланилишининг асосланганлиги;

- олинган натижалар асосида ишлаб чиқилган тавсияларнинг амалий аҳамияти;

- магистратура талабасининг магистрлик диссертацияси доирасида ўтказилган тадқиқотлар ва олинган натижаларни ривожлантириш истиқболларини кўра билиш қобилияти;

- магистрлик диссертациясининг назарий ва амалий қисм-ларидаги ўзаро мантиқий боғлиқликни кузата билиш малакаси.

Магистрлик диссертациясига “қониқарсиз” баҳо қўйилганда ёки у расмий ҳимояга қўйилмаган тақдирда магистратура талабаси кейинги 3 (уч) йил давомида уни қайта ҳимоя қилиш ҳуқуқига эга.

Магистрлик диссертациялари расмий ҳимояси натижалари олий таълим муассасаси кенгашида муҳокама этилади.

Ҳимоя қилинган магистрлик диссертациялари олий таълим муассасасида 3 (уч) йил давомида сақланади.

1-илова
(титул варақ шакли)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА
МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ (14 шрифт)

ТОШКЕНТ МОЛИЯ ИНСТИТУТИ

МАГИСТРАТУРА БЎЛИМИ (14 шрифт)

Қўлёзма ҳуқуқида (12 шрифт)
УДК: _____

ЭРКИНОВ АЛИБЕК МУХИДДИНОВИЧ (14 шрифт)

МАРКАЗИЙ БАНКНИНГ МОНЕТАР СИЁСАТИ ВА УНИНГ
ИҚТИСОДИЙ ЎСИШ СУРЪАТЛАРИГА ТАЪСИРИ
(16 шрифт)

Мутахассислик: 5A230701- “Банк иши” (14 шрифт)

Магистр академик даражасини олиш учун ёзилган

ДИССЕРТАЦИЯ (16 шрифт)

Илмий раҳбар (14 шрифт)

_____ имзо

_____ Илмий даражаси ва унвони, фамилияси исми
шарифи
(10 шрифт)

ТОШКЕНТ - 2018 (12 шрифт)

(титул варагининг орқа бети)
**Диссертация Тошкент молия институти “Банк иши”
кафедрасида бажарилган. (14 шрифт)**

Илмий раҳбар

(14 шрифт)

_____

имзо

_____

Илмий даражаси ва унвони, фамилияси исми
шарифи

Кафедра мудири

(14 шрифт)

_____

имзо

_____

Илмий даражаси ва унвони, фамилияси исми
шарифи

Магистратура бўлими

бошлиғи

(14 шрифт)

_____

имзо

_____

Илмий даражаси ва унвони, фамилияси исми
шарифи

Магистрлик диссертациясининг қисқача
аннотациялари (таълим ва инглиз
тилларида) нумунаси

**“Марказий банкнинг монетар сиёсати ва унинг иқтисодий
ўсиш суръатларига таъсири” мавзусидаги магистрлик
диссертацияси
АННОТАЦИЯСИ**

Таянч сўзлар: ҳисоб ставкаси, маржа, мажбурий захира, очик бозор, қайта ҳисобга олиш, фоиз ставкаси, ломбард ставкаси, инфляция, пул массаси, валюта курси, девальвация, ревальвация.

Тадқиқот объектлари: Ўзбекистон Республикаси Марказий банки.

Ишнинг мақсади: Ўзбекистон Республикаси Марказий банкнинг монетар сиёсатини такомиллаштириш ва унинг макроиқтисодий барқарор иқтисодий ўсиш суръатларини таъминлашдаги ролини оширишга қаратилган илмий таклиф ва амалий тавсиялар ишлаб чиқиш.

Тадқиқот методлари: илмий абстракциялаш, индукция ва дедукция, қиёсий таҳлил, таркибий таҳлил, операциян-қиймат.

Олинган натижалар ва уларнинг янгилиги: Ўзбекистон Республикаси Марказий банкнинг қайта молиялаш сиёсати самарадорлигини ошириш таклифи асослаб берилди; Республика Марказий банкнинг захира-вакиллик тизимининг амал қилиши узлуксизлигини таъминлашнинг мақсадга мувофиқлиги асосланди; мамлакат Марказий банки томонидан бир вақтнинг ўзида М2 пул агрегати ва инфляцион таргетлашдан монетар индикатор сифатида фойдаланишнинг мақсадга мувофиқлиги асослаб берилди; Марказий банкнинг монетар сиёсати орқали тижорат банкларининг ликвидлиги ва тўловга қобиллигини ошириш йўналишлари ишлаб чиқилди; Марказий банкнинг валюта сиёсати самарадорлигини ошириш таклифи асосланди; Ўзбекистон Республикаси Марказий банкнинг очик бозор сиёсатини такомиллаштириш йўналишлари асослаб берилди.

Амалий аҳамияти: тадқиқот натижасида ишлаб чиқилган илмий таклиф ва амалий тавсиялар республикамизда монетар сиё-

сатни такомиллаштириш ва унинг иқтисодий ривожлантиришдаги ролини ошириш тадбирларини ишлаб чиқишда фойдаланиш мумкин.

Татбиқ этиш даражаси ва иқтисодий самарадорлиги: тадқиқот жараёнида ишлаб чиқилган хулоса ва таклифлар Ўзбекистон Республикаси Марказий банки томонидан молия-кредит соҳасида тайёрланаётган кадрларнинг ўқув жараёнида фойдаланишга тавсия этилади (*Марказий банк раисининг 2018 йил 24 январдаги 24/1958-1 сонли қароридан кўчирма*). Диссертациянинг материаллари Тошкент молия институтида “Пул, кредит ва банклар”, “Банк иши”, “Монетар сиёсат” ва “Пул-кредит орқали мувофиқлаштириш” фанлари ўқув дастурини такомиллаштириш ва ўқитишда фойдаланилмоқда (*“Банк иши” кафедрасининг 2018 йил 24 январдаги 7-сонли мажлиси баёнидан кўчирма*).

Қўлланиш соҳаси: Ўзбекистон Республикаси Марказий банки, олий ўқув юртлари.

АННОТАЦИЯ

магистрской диссертации на тему «Монетарная политика Центрального банка и её влияние на темпы экономического роста»

Ключевые слова: учетная ставка, маржа, спрэд, обязательный резерв, открытый рынок, переучет, контингент, процентная ставка, ломбардная ставка, инфляция, таргет, денежная масса, валютный курс, девальвация, ревальвация.

Объекты исследования: Центральный банк Республики Узбекистан.

Цель работы: разработка научных предложений и практических рекомендаций, направленных на совершенствование монетарной политики и повышение ее роли в обеспечении устойчивого макроэкономического роста.

Методы исследования: научная абстракция, индукция и дедукция, сравнительный и структурный анализ, операционно-стоимостный метод.

Полученные результаты и их новизна: обоснованы предложения по повышению эффективности политики рефинансирования Центрального банка Республики Узбекистан; аргументирована необходимость обеспечения бесперебойности функциони-

рования резервно-корреспондентской системы Центрального банка страны; обоснована целесообразность использования в качестве монетарного индикатора М 2 и целевого показателя инфляции; разработаны направления повышения ликвидности и платежеспособности коммерческих банков с помощью монетарной политики Центрального банка; обоснованы пути повышения эффективности валютной политики Центрального банка; обоснованы направления совершенствования политики открытого рынка Центрального банка Республики Узбекистан.

Практическая значимость: разработанные научные предложения и практические рекомендации могут быть использованы при выработке мер, направленных на совершенствование монетарной политики и повышение ее роли в развитии экономики.

Степень внедрения и экономическая эффективность: полученные в ходе проведенного исследования выводы и предложения рекомендованы Центральным банком Республики Узбекистан к использованию при подготовке кадров в сфере финансово-кредитной деятельности (выписка из постановления Председателя Правления Центрального Банка Республики Узбекистан от 24 января 2018 года под номером 24/1958-1). Материалы диссертации используются в Ташкентском финансовом институте в совершенствовании учебной программы курсов «Деньги, кредит и банки», «Банковское дело», «Монетарная политика» и «Денежно-кредитное регулирование» и в процессе преподавания.

Область применения: Центральный банк Республики Узбекистан, высшие учебные заведения.

ANNOTATION

of dissertation on the theme «The monetary policy of the Central bank and its impact on the rates of economic growth»

Key words: a discount rate, margin, spread, obligatory reserve, open market operations, discount operations, a contingent, interest rate, the pawn rate, inflation targets, money supply, exchange rate, devaluation, revaluation.

Subjects of research: the Central bank of the Republic of Uzbekistan.

Purpose of work: development of scientific proposals and practical recommendations on perfection of monetary policy and increasing its role in maintaining the stable macroeconomic growth.

Methods of research: scientific abstraction, induction and deduction, comparative analysis, structural analysis, operational cost methods.

The results obtained and their novelty: proposals on increasing efficiency of refinancing policy of the Central bank of the Republic of Uzbekistan were proved; the reasons for the necessity of maintaining uninterrupted functioning of reserve-correspondence system of the Central bank of the Republic of Uzbekistan were argued; expediency of using M 2 as the monetary indicator and inflation targets were found; the directions of increasing liquidity and solvency of commercial banks by means of monetary policy of the Central bank were developed; the ways of increasing efficiency of foreign exchange policy of the Central bank as well as the ways of improvement of the open market policy of the Central bank of the Republic of Uzbekistan were proved.

Practical value: developed scientific proposals and practical recommendations can be used at development of measures on perfection of monetary policy and increasing its role in the development of economy.

Degree of embed and economic efficiency: scientific proposals and practical recommendations of the research are recommended for use during the preparation of credit-financial stuff by the Central bank of Uzbekistan (The script from the decree of the Chief of the directors board of the Central Bank of Uzbekistan from 24 January 2018 number 24/1958-1). The materials of the dissertation are used in Tashkent institute of finance in improving of training programs of courses «Money, credit and banks», «Banking», «Monetary policy» and «Monetary-credit regulation» as well as while teaching.

Field of application: The Central bank of the Republic of Uzbekistan, higher educational institutions.

МУНДАРИЖА⁸		БЕТ
	КИРИШ	3
I БОБ	МОНЕТАР СИЁСАТ ВА УНИНГ ИҚТИСОДИЁТ ЎСИШ СУРЪАТЛАРИГА ТАЪСИРИНИНГ ИЛМИЙ-НАЗАРИЙ АСОСЛАРИ.....	9
1.1	Монетар сиёсатни амалга оширишнинг замонавий инструментлари ва улардан фойдаланиш йўналишлари.....	9
1.2	Жаҳон амалиётида монетар сиёсатни олиб боришни стратегик ва амалга оширишнинг тактик жиҳатлари.....	18
1.3	Макроиқтисодий ўсишни таъминлашда монетар сиёсатни такомиллаштириш бўйича хориж тажрибаси ва унинг амалий аҳамияти.....	27
	I боб бўйича хулоса.....	35
II БОБ	ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ МОНЕТАР СИЁСАТИНИНГ ИҚТИСОДИЙ ЎСИШ СУРЪАТЛАРИГА ТАЪСИРИ ТАҲЛИЛИ	36
2.1	Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг монетар сиёсати ва унинг иқтисодий ўсиш суръатларига таъсири.....	36
2.2	Монетар инструментлар ва монетар индикаторлар ўртасидаги алоқадорликнинг эконометрик таҳлили.....	46
2.3	Тижорат банкларининг кредитлаш салоҳиятига монетар индикаторларнинг таъсири.....	56
	II боб бўйича хулоса	66
III БОБ	ЎЗБЕКИСТОН ИҚТИСОДИЁТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА МАРКАЗИЙ БАНК МОНЕТАР СИЁСАТИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ СТРАТЕГИЯСИ	67
3.1	Ўзбекистон Республикаси Марказий банки монетар сиёсатининг иқтисодий ривожлантиришдаги ролини ошириш билан боғлиқ муаммолар.....	67
3.2	Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг монетар сиёсатининг иқтисодий ривожлантиришдаги ролини ошириш йўллари	75
	III боб бўйича хулоса	80
	ХУЛОСА ВА ТАКЛИФЛАР.....	81
	ФОЙДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ	85
	ИЛОВАЛАР.....	95

⁸ Мавзу, таркибига қараб, 2-3-бобларнинг параграфларига ижодий ёндашилган ҳолда кўпайтирилиши мумкин.

(варақнинг юқорисида 2 см қолдирилган ҳолда)

КИРИШ

Магистрлик диссертациясининг кириш қисми қуйида келтирилган:

Мавзунинг асосланиши ва унинг долзарблиги;

Тадқиқот объекти ва предмети;

Тадқиқот мақсади ва вазифалари;

Илмий янгилиги;

Тадқиқотнинг асосий масалалари ва фаразлари;

Тадқиқот мавзуси бўйича адабиётлар шарҳи (таҳлили);

Тадқиқотда қўлланилган методиканинг тавсифи;

Тадқиқот натижаларининг назарий ва амалий аҳамияти;

Иш тузилмасининг тавсифи.

Юқоридаги бандлар кесимида мантиқий кетма-кетликда аниқ ва қисқа баён тарзда 3-8-саҳифаларда, жами 5 (беш) бет ҳажмида бўлиши лозим. Унда Ўзбекистон Республикаси Президенти асарларидан, шунингдек, иқтисодчи олимларнинг илмий ишланмаларидан мавзуга дахлдор ихтибослар келтирилиши мақсадга мувофиқдир. Масалан, Президентимиз таъкидлаганларидек, “...банклар энди халқимизни тадбиркорликка, ишбилармонликка ўргатиши ва шунга етаклаши лозим бўлади”⁹.

---

⁹ Мирзиёев, Шавкат Миромонович. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимидаги киришиш тантанали маросимида бағишланган Олий Мажлис палаталарининг қўшма мажлисидаги нутқ./Ш.М. Мирзиёев. - Тошкент: «Ўзбекистон» НМИУ, 2016. - 23 б.

5-илова
Магистрлик
диссертациясининг
асосий қисми

Магистрлик диссертациясининг асосий қисми 3 (уч) бобдан иборат бўлиши тавсия этилади.

Диссертациянинг асосий қисми боблар ҳажми ўзаро мутаносиб бўлиши талаб этилади ва улар мавзунинг моҳиятидан келиб чиқиб, қуйидагиларни:

-тадқиқот мавзусига тааллуқли манбалардан келтирилган назарий-амалий ва эмпирик тадқиқотлар натижаларининг танқидий таҳлилини;

-тадқиқот методикаси ва ишнинг амалий қисми баёнини;

-тадқиқ этилаётган масалани ҳал этишда магистратура талабасининг шахсий ҳиссаси кўрсатилган ҳолда тадқиқотнинг асосий натижалари баёнини ўзида қамраб олиши лозим.

Диссертациянинг ҳар бир боби якунида тадқиқотнинг асосий натижалари юзасидан қисқа тарздаги хулоса ва таклифлар келтирилади.

Магистрлик диссертацияси
асосий қисмининг боблар кесимидаги
намунавий шакли

(варақнинг юқорисида 2 см қолдирилган ҳолда)

1-БОБ. МОНЕТАР СИЁСАТ ВА УНИНГ ИҚТИСОДИЁТ ЎСИШ СУРЪАТЛАРИГА ТАЪСИРИНИНГ ИЛМИЙ-НАЗАРИЙ АСОСЛАРИ

1.1. Монетар сиёсатни амалга оширишнинг замонавий инструментлари ва улардан фойдаланиш йўналишлари

(жами 8-9 бет ҳажмида)

1.2. Жаҳон амалиётида монетар сиёсатни олиб боришни стратегик ва амалга оширишнинг тактик жиҳатлари

(жами 8-9 бет ҳажмида)

1.3. Макроиқтисодий ўсишни таъминлашда монетар сиёсатни такомиллаштириш бўйича хориж тажрибаси ва унинг амалий аҳамияти

(жами 8-9 бет ҳажмида)

I боб бўйича хулоса

*(диссертациянинг мазкур боби якунида, жами 0,5-1 бет ҳажмида)
(варақнинг юқорисида 2 см қолдирилган ҳолда)*

II БОБ. ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ МОНЕТАР СИЁСАТИНИНГ ИҚТИСОДИЙ ЎСИШ СУРЪАТЛАРИГА ТАЪСИРИ ТАҲЛИЛИ

2.1. Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг монетар сиёсати ва унинг иқтисодий ўсиш суръатларига таъсири

(жами 10-11 бет ҳажмида)

2.2. Монетар инструментлар ва монетар индикаторлар ўртасидаги алоқадорликнинг эконометрик таҳлили

(жами 10- 11 бет ҳажмида)

2.3. Тижорат банкларининг кредитлаш салоҳиятига монетар индикаторларнинг таъсири

(жами 10- 11 бет ҳажмида)

III боб бўйича хулоса

*(диссертациянинг мазкур боби якунида, жами 0,5-1 бет ҳажмида)
(варақнинг юқорисида 2 см қолдирилган ҳолда)*

III БОБ. ЎЗБЕКИСТОН ИҚТИСОДИЁТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА МАРКАЗИЙ БАНК МОНЕТАР СИЁСАТИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ СТРАТЕГИЯСИ

3.1. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки монетар сиёсатининг иқтисодиётни ривожлантиришдаги ролини ошириш билан боғлиқ муаммолар

(жами 7- 8 бет ҳажмида)

3.2. Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг монетар сиёсатининг иқтисодиётни ривожлантиришдаги ролини ошириш йўллари

(жами 6-7 бет ҳажмида)

III боб бўйича хулоса

(диссертациянинг мазкур боби якунида, жами 0,5-1 бет ҳажмида)

*Магистрлик диссертациясининг
хулоса қисми*

(варақнинг юқорисида 2 см қолдирилган ҳолда)

ХУЛОСА ВА ТАКЛИФЛАР

(жами 4 бет ҳажмида)

Магистрлик диссертациясининг хулоса қисмида олиб борилган тадқиқот ишининг якуний натижаси сифатида хулоса, таклиф-тавсиялар қисқа ва аниқ келтирилади.

Хулоса таҳририй жиҳатдан қисқа, мантиқан пухта ва аниқ ифодаланган бўлиши, бандланган (рақамланган) ҳолда ёритилиши (унинг ҳажми 4 (тўрт) саҳифадан ошмаслиги) лозим.

Магистрлик диссертациясининг
фойдаланилган адабиётлар рўйхати

(варақнинг юқорисида 2 см қолдирилган ҳолда)
Фойдаланилган адабиётлар рўйхати¹⁰
(қуйидаги бандлар кесимида варақлар сони чекланмаган,
диссертация ҳажмига кирмайди)

Магистрлик диссертацияси якунида фойдаланилган адабиётлар рўйхати келтирилади. Диссертацияда фойдаланган материаллар манбаи, унинг муаллифи ва номи тўлиқ кўрсатилиши лозим. Фойдаланилган адабиётлар рўйхати магистрлик диссертацияси матнида ҳавола қилинган барча илмий ва бошқа нашрлар рўйхатидан иборат бўлиши керак.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати қуйидаги уч қисмдан иборат бўлади:

I. Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ва методологик аҳамиятга молик нашрлар

Уларнинг рўйхати қуйидаги кетма-кетликка амал этилган ҳолда келтирилади: Ўзбекистон Республикаси Қонунлари, Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонлари ва Қарорлари, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Қарорлари ва бошқа ҳуқуқий-меъёрий ҳужжатлар, Ўзбекистон Республикаси Президенти асарлари ва маърузалари, китоб ва туркум нашрлар (дарслик, ўқув қўлланмалар алифбо бўйича).

II. Монография, илмий мақола, патент, илмий тўпламлар

Уларнинг рўйхати қуйидаги кетма-кетликка амал этилган ҳолда алифбо бўйича келтирилади: диссертациялар авторефератлари, журнал ва газеталардаги мақолаларга ҳаволалар, хорижий илмий нашрлар, илмий ишлар ва конференция тўпламларига ҳаволалар.

---

¹⁰ Фойдаланилган адабиётлар рўйхати нашр этилган ёзувда киритилади.

Ш. Фойдаланилган бошқа адабиётлар

Уларнинг рўйхати қуйидаги кетма-кетликка амал этилган ҳолда алифбо бўйича келтирилади: статистика ва ҳисобот материаллари, интернет сайтлари

Магистрлик диссертациясида фойдаланилмаган ва ҳавола қилинмаган адабиётларни рўйхатга киритишга йўл қўйилмайди.

*Магистрлик диссертациясининг
фойдаланилган адабиётлар рўйхатининг
намуна шакли*

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

I. Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ва методологик аҳамиятга молик нашрлар

1.1. Ўзбекистон Республикасининг Қонуни. Банклар ва банк фаолияти тўғрисида.//Ўзбекистон банк тизимини ислоҳ қилиш ва эркинлаштириш бўйича қонунчилик ҳужжатлари тўплами. - тўлдирилган 2 чи наشري. -Тошкент: “Ўзбекистон”, 2003. -Б. 30-47.

1.2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги ПФ-4947-сонли “2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”ги Фармони.// www.lex.uz

1.3. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқарувининг “Тижорат банкларининг банк таваккалчиликларини бошқаришига нисбатан қўйиладиган талаблар тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида”ги Қарори (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2011 й., 20-21-сон, 216-модда; 2016 й., 16-сон, 161-модда).//www.lex.uz

1.4. Мирзиёев, Шавкат Миромонович. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимига киришиш тантанали маросимига бағишланган Олий Мажлис палаталарининг қўшма мажлисидаги нутқ./Ш.М. Мирзиёев. -Тошкент: «Ўзбекистон» НМИУ, 2016. -56 б.

1.5. Мирзиёев, Шавкат Миромонович. Танқидий таҳлил, қать-

ий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик - ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қоидаси бўлиши керак. Мамлакатимизни 2016 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг асосий якунлари ва 2017 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг кенгайтирилган мажлисидаги маъруза, 2017 йил 14 январь. -Тошкент: «Ўзбекистон», 2017. -104 б.

1.6. Мирзиёев, Шавкат Миромонович. Буюк келажагимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қурамиз. Мазкур китобдан Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг 2016 йил 1 ноябрдан 24 ноябрга қадар Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри сайловчилари вакиллари билан ўтказилган сайловолди учрашувларида сўзлаган нутқлари ўрин олган. /Ш.М.Мирзиёев. -Тошкент: : “Ўзбекистон”, 2017. -488 б.

...
п

II. Монография, илмий мақола, патент, илмий тўпламлар

2.1. Бобакулов Т.И. Миллий валютанинг барқарорлигини таъминлаш: муаммолар ва ечимлар. Монография, Тошкент: “FAN VA TECHNOLOGIYA” 2017. 184 б.

2.2. Махмудов Н.М., Ҳакимов Ҳ.А. Макроиқтисодий барқарорликни мустаҳкамлаш - барқарор иқтисодий ўсишни таъминлашнинг муҳим шарты //Иқтисодиёт ва таълим. – Тошкент, 2017. – № 2. – Б. 7-11.

2.3. Монетар сиёсат ҳақидаги маърузалар. Монетар сиёсатнинг 2018 йилга мўлжалланган асосий йўналишлари. //http://m.cbu.uz

...
п

III. Фойдаланилган бошқа адабиётлар.

3.1.

3.2. Интернет сайтлари.

- <http://www.cbu.uz> (Ўзбекистон Республикаси Марказий банки).

- ...

8-илова

Магистрлик
диссертациясининг иловаси

(варақнинг юқорисида 2 см қолдирилган ҳолда)

ИЛОВАЛАР

(ҳажми диссертация умумий ҳажмининг 1/3 (учдан бир) қисмидан
ошмаслиги белгиланган)

Магистрлик диссертациясининг иловалари унинг асосий мат-
ни билан бирга битта жилдга жамланган шаклида расмийлаштирилади.

Иловаларга магистрлик диссертацияси матнини тўлдирадиган
ёрдамчи материаллар киритилади. Иловаларнинг кетма-кетлиги
диссертация матнида уларга ҳавола қилиш тартибига мос бўлиши
лозим.

ТОШКЕНТ МОЛИЯ ИНСТИТУТИ

Магистратура бўлими

**Яқуний Давлат Аттестация Комиссиясига
ҳар бир магистрлик диссертацияси ҳимояси бўйича
мутахассислик кафедраси томонидан тақдим этиладиган
ҲУЖЖАТЛАР РЎЙХАТИ**

(талаба ҳар бир ҳужжатни тасдиқланган ҳолда мутахассислик кафедрасига белгиланган муддатларда топширади)

т/р	Ҳужжатларнинг номи	Асл нусхаси, сонда
1.	Диссертация ва унинг электрон шакли	1+1
2.	Чоп этилган илмий ишлар рўйхати ва нусхалари	1
3.	Илмий раҳбар хулосаси, илмий маслаҳатчи хулосаси (тегишли ҳолларда)	1
4.	Ички тақриз	1
5.	Ташқи тақриз	1
6.	Диссертациясининг дастлабки ҳимояси юзасидан кафедра йиғилиши баённомасидан кўчирма	1
7.	Диссертация ҳимояси юзасидан тайёрланган маъруза ва тақдимот	1

МУНДАРИЖА

	бет
Кириш.....	3
I Магистрлик диссертациясига қўйиладиган асосий талаблар ва уни тайёрлаш босқичлари.....	5
1.1. Магистрлик диссертациясига қўйиладиган асосий талаблар.....	5
1.2. Магистрлик диссертациясини тайёрлаш босқичлари	6
1.3. Магистрлик диссертацияси мавзусини танлаш ва илмий раҳбарни тайинлаш.....	6
1.4. Магистрлик диссертациясини тайёрлаш ва унинг таркибий қисмлари ҳамда уларни расмийлаштириш юзасидан қўйиладиган талаблар.....	8
1.5. Магистрлик диссертациясини расмийлаштириш юзасидан қўйиладиган талаблар.....	9
1.6. Магистрлик диссертацияси илмий раҳбари хулосаси, ички ва ташқи тақризларга қўйиладиган талаблар.....	13
II. Магистрлик диссертациясининг дастлабки ва расмий ҳимояси.....	14
2.1. Магистрлик диссертациясининг дастлабки ҳимояси	14
2.2. Магистрлик диссертациясининг расмий ҳимояси...	15
Иловалар.....	17
1-илова Магистрлик диссертациясининг титул варағи	17
2-илова Магистрлик диссертациясининг икки тил(таълим тили ва инглиз тили)даги қисқача аннотациялари...	19
3-илова Магистрлик диссертациясининг мундарижаси.....	23
4-илова Магистрлик диссертациясининг кириш қисми.....	24
5-илова Магистрлик диссертациясининг асосий қисми.....	25
6-илова Магистрлик диссертациясининг хулоса қисми.....	27
7-илова Магистрлик диссертациясининг фойдаланилган адабиётлар қисми.....	28
8-илова Магистрлик диссертациясининг илова қисми.....	31
9-илова Магистрлик диссертацияси ҳимояси олдида тақдим этиладиган ҳужжатлар рўйхати.....	32

Қўзиев И.Н., Ортиқов У.Д., Баймуратов Т.М.

**МАГИСТРЛИК ДИССЕРТАЦИЯСИНИ ТАЙЁРЛАШ,
РАСМИЙЛАШТИРИШ ВА ҲИМОЯ ҚИЛИШНИ ТАШКИЛ
ЭТИШ Т А Р Т И Б И**

230 000-“Иқтисод” таълим соҳаси таълим
йўналишлари негизида тайёрланаётган
барча магистратура мутахассисликлари учун

Мухаррир:
Саҳифаловчи:

М.Икрамов
Ш.Шомуслимова

Босмахона гувоҳномаси № 10-1289
Босишка руҳсат этилди 30.01.2018 й. Бичими 60x84_{1/16}
Нашр ҳисоб табағи 2 б.т. Адади 210. Буюртма № 80

Тошкент молия институтида ризография
Услубида чоп этилди.
100000, Тошкент, Амир Темур шоҳ кўчаси 60^а уй.

